

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
мәктәп туры өчен олимпиада биремнәренең җаваплары
2022-2023 уку елы, 10 нчы сыйныф**

**Олимпиадные задания школьного тура по татарскому языку
для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке
(для изучающих татарский язык)
2022-2023 учебный год, 10 класс**

Максимальный балл – 122

Время выполнения – 120 минут

I. Устная часть. (макс. б. – 25)

**Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 10 словосочетаний по картине
(по 2 балла = 20 баллов. Макс. 25 баллов)**

II. Письменная часть.

1. Найдите конец пословиц(*по 1 баллу, макс. б. – 5*).

1). Авызың кыек булса да	а) мактанчыкның теле эшләр
2). Эшләп ашасаң	б) кечеләргә шәфкать кыл
3). Тыйнакның кулы эшләр	в) тәмләп ашарсың
4). Тирләп эшләсәң	г) сүзең туры булсын
5). Олыларга хөрмәт кыл	д) һәр ризык балдай татлы була

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

2. Раскройте скобки, поставьте слова в нужные формы (*по 1 баллу, макс.б. – 6*).

- 1) Экскурсовод безгә (Казан)_____ истәлекле урыннары турында сөйләде.
- 2) Төрле (илләр)_____ килгән татарлар Бөтендөнъя татар корылтаенда чыгыш (ясаган)_____ .
- 3) Сез жиләккә кемнәр белән (барды)_____ ?
- 4) Без матур көннәрдә табигатькә чыгарга (ярат)_____ .
- 5) Урман кисүчеләр (чыршы)_____ кисеп аударгач, каяндыр тиен килеп чыкты.

3. Выберите и поставьте местоимения в предложения (*по 1 баллу, макс.б. - 6*)

Туган жир,туган туфрак, туган нигез. _____ тирән мәгънәле төшенчәләр _____ өчен изге һәм кадерле нәрсәләргә аңлата. Кеше _____ гына булмасын, _____ генә урыннарны күрәп сокланмасын, _____ күңелен һәрвакыт газиз жире,туган нигезе _____ тарта.

Алмашлыклар: *кайда,үзенә,бу, аның, һәркем, нинди*

4. Составьте предложения (*по 2 б., макс.б. – 8*)

- 1) Иң, чыкты, ярышларында, алдынгы, спорт, кем, урынга?
- 2) Мәскәү, тапшыру, мин, кызыклы, кичә, турында, шәһәре, карадым.
- 3) Салына, нчы, театрына, нигез, 1906, татар, елда.
- 4) Дустым, китәсем, минем, таныштырып, белән, килә, сезне.

№	Предложения	Макс. кол-во баллов в - 8	Баллы
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	

5. Напишите ответы на вопросы (по 1 балла, макс.б. – 5)

- 1) Син дусларыңның туган көннәренә нинди бүләк бирергә яратасың?
- 2) Кайсы спорт төре белән шөгыйльләнергә яратасың?
- 3) Нинди чит телләр өйрәнергә теләр иден?
- 4) Иң яратып пешерә торган ризыгың нинди?
- 5) Синеңчә, иң яхшы ял итү урыны кайда?

№	Ответы	Макс. кол-во баллов в - 5	Баллы
1.		1	
2.		1	
3.		1	
4.		1	
5.		1	

6. Придумайте и впишите первую часть сложных предложений (по 1 б., макс.б. – 5)

1. ..., ә без кафега барырга уйладык.
2. ... , шуңа күрә Ильяс спектакльга соңга калды.
3., әмма кибет сәгать тугызга кадәр генә эшли икән.
4. ..., шуның өчен Алсу иң матур күлмәген кияргә булды.
5. ... , чөнки күк йөзен болытлар чолгап алган иде.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 5	Баллы
1.		1	
2.		1	
3.		1	
4.		1	
5.		1	

7. Составьте и запишите диалог, используя текст (по 1 б. = макс.б. – 20)

Каз каурые күп гасырлар буена кулланылган. Шекспир, Ломоносов, Жан-Жак Руссо, Пушкин һәм Тукай каз каурые белән язган.

Корыч каләм беренче булып 1820 нче елда Германиядә уйлап табыла. Соңрак Франциягә, Россиягә һәм башка илләргә тарала. Ул кыйммәт торган. Корыч каләмле ручканы еш кына алмаз, рубин, бриллиант һәм башка кыйммәтле асылташлар белән бизәгәннәр. Шуңа күрә каләмнең бәясе тагын да күтәрелгән. Мондый каләмне тик аристократлар, байлар гына сатып ала алганнар.

“Кызыклы дөнья” китабыннан

№	Число реплик	Макс.кол-во баллов - 20	Баллы
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

8. Переведите на татарский язык и запишите. Цифры пишите словами (по 2 балла, макс.б. – 12)

1. Высота азиатского слона – 3 метра, вес - 5 тонн. 2. Егосердце весит 12 килограммов. 3. Она бьется 40 раз в минуту. 4. За 18 часов слон может съесть 360 килограммов пищи. 5. В день выпивает около 90 литров воды. 6. Спит слон лишь 2-4 часа в день.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 12	Баллы
1.		2	

2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	
6.		2	

9. Переведите на русский язык и запишите (по 2 б., макс.б. – 10)

1. Кешелэрнең күнелен яулау өчен нинди булырга кирәк? 2. Минемчә, беренчедән, һәр кеше белән ягымлы сөйләшә белергә кирәк. 3. Икенчедән, кешеләргә карата игътибарлы һәм тыныч булырга кирәк. 4. Өченчедән, әлбәттә, һәркемгә ярдәм итәргә кирәк. 5. Усал, саран, ялкау, хәйләкәр, тупас кешеләрне беркем дә яратмый.

№	Предложения	Макс.кол-во баллов - 10	Баллы
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

--	--	--	--

10. Напишите, какую страну Вы бы хотели увидеть и почему? (8-10 предложений, макс.б. – 20)